

non tantum, ut Parochia in posterum per Ordinem de Rectore provideatur, sed etiam ut talis vel talis ex Ordine ei præficiatur.¹

Per *Regulares*, vi hujus præcise Articuli, intelligendi sunt soli Regulares votorum solemnium. Dico: "vi hujus præcise Articuli;" nam voto speciali ac regula Religiosi etiam votorum simplicium Parochias sæculares acceptare ordinarie prohibentur.—Hac in facultate non agitur de Regularibus votorum solemnium, qui de Ordine suo abeuntes ex indulgentia Apostolica in sæculo vivere permittuntur:² hi enim specialibus subjacent dispositionibus in Indulto *sæcularizationis*, quod obtinuerunt, explicite aut implicite contentis.

ARTICULUS XXIII.

“CELEBRANDI BIS IN DIE, SI NECESSITAS URGEAT, ITA TAMEN UT IN PRIMA MISSA NON SUMPSE-
RIT ABLUTIONEM,—PER UNAM HORAM ANTE AURORAM ET ALIAM POST MERIDIEM,—SINE MINISTRO,—ET SUB DIO ET SUB TERRA, IN LOCO TAMEN DECENTI,—ETIAMSI ALTARE SIT FRACTUM VEL SINE RELIQUIIS SANCTORUM,—ET PRÆSENTIBUS HÆRETICIS, SCHISMATICIS, INFIDELIBUS ET EXCOMMUNICATIS,—SI ALITER CELEBRARI NON POSSIT. CAVEAT VERO, NE PRÆDICTA FACULTATE SEU DISPENSATIONE CELEBRANDI BIS IN DIE ALITER QUAM EX GRAVISSIMIS CAUSIS ET RARISSIME UTATUR, IN QUO GRAVITER IPSIUS CONSCIENTIA ONERATUR. QUOD SI HANC EANDEM FACULTATEM ALTERI SACERDOTI JUXTA POTESTATEM INFERIUS APPONENDAM COMMUNICARE, AUT CAUSAS EA UTENDI ALICUI, QUI A SANCTA SEDE HANC FACULTATEM OBTINUERIT, APPROBARE VISUM FUERIT, SERIO IPSIUS CONSCIENTIÆ INJUNGITUR, UT PAUCIS DUMTAXAT, IISQUE MATURIORIS PRUDENTIÆ AC ZELI ET QUI ABSOLUTE NECESSARIJ SUNT, NEC PRO QUOLIBET LOCO, SED UBI GRAVIS NECESSITAS TULERIT, ET AD BREVE TEMPUS EAMDEM COMMUNICET AUT RESPECTIVE CAUSAS APPROBET.”

(F. III. a. 15; cfr. F. IV. a. 17; F. XI. a. 15.)

Explicatio.

Facultates hujus Art. convenienter in duabus sectionibus exponi possunt: quare

¹Cfr. Zit. *App.* p. 228 (1).

²*C. Pl. B. III. n. 65.*

§ 1. DE FACULTATE BINANDI MISSAM.

159.—Dicitur:—I. *Celebrandi bis in die . . .* non sæpius quam bis. Instructio S. C. de Prop. Fide, die 24 Maji 1870, sub 2 et 3.¹ Ob specialissimas rationes amplior facultas concessa fuit Archiepiscopo cuidam Mexicano.²

II. *Si necessitas urgeat*: necessitas tantum, non consuetudo, ratio binandi esse potest (Insfr. cit. sub n. 7): et quidem necessitas non eorum, licet Magnatorum, qui præcepto satisfacere vellent in suis privatis oratoriis (ib. sub n. 6),—nec Sacerdotis, cujus inopia ex stipendiò levabitur (ib. sub n. 8),—sed populi, qui nisi bis celebretur, *die aliquo, quo urget præceptum Sacro assistendi*, eidem assistere non poterit, idque ob raritatem Sacerdotum. Nam binatio non permittitur, quando haberi potest alius Sacerdos, per quem necessitati populi satisfiat (ib. sub n. 9), neque in festo abrogato (ib. sub n. 5), nisi ex rationibus gravibus S. Sedes id per indultum speciale concesserit,³ aut festum, licet de jure suppressum, de facto a populo celebraretur ac si non esset suppressum.⁴

Quær. 1. Quanta sufficiat populi necessitas, ut vi hujus Articuli bis in die celebrari possit?

Resp. 1. Certe sufficit ea necessitas, ob quam Ordinarii, præsentī facultate non muniti, jure communi etiam apud nos⁵ binationem permittere valent. Ordinarii autem, *jure communi*, binationem concedere non tantum possunt, sed plane debent, prout et Parochi ipsi binare tenentur, si, dum haberi non potest alius celebrans, **a.** agatur de Sacerdote, “qui *duas Parochias* obtineat, vel duos populos adeo sejunctos, ut alter ipsorum Parocho celebranti per dies festos adesse nullo modo possit ob locorum maximam distantiam:” item **b.** “quando una tantum sit Ecclesia, in qua Missa celebratur, et ad quam insimul univ-
ersus populus convenire non potest” (ib. sub n. 10 et 11).⁶—

¹ *Conc. Pl. Balt. III. pag. 233 seq.; Konings Comp. tom. i. p. liv.; Lucidi vol. i. n. 378 et vol. iii. n. 43, p. 401; Act. S. Sed. vi. 546; Coll. Prop. n. 792.*

² *Acta S. Sed. xiii. p. 340 seq., xxix. p. 91.*

³ *Acta S. Sedis, xii. 232.*

⁴ *Act. S. Sed. vi. 567.*

⁵ *Ib.*

⁶ *C. Pl. B. III. n. 101.*

Porro Parochus in utroque casu indiget "semper permissu Ordinarii, quem penes est judicare, si sit vera necessitas, simulque num sit aliqua possibilitas applicandi remedia canonica" (ib. sub n. 11). Si tamen in casu inopinato, ubi ad Episcopum recurri nequit, talis necessitas contingat, Sacerdos licentiam Episcopi præsumere (*C. Pl. B. III. n. 105*) et etiam non interrogato Episcopo binare licite potest.¹

Resp. 2. Quæ insuper sufficiat necessitas, ut Ordinarii nostri et reliqui Missionum Superiores, vi præsentis facultatis, binationem indulgere possint, fixa aliqua regula determinari haud potest, et plerumque prudenti eorum arbitrio relinquendum est (ib. sub n. 12).

Quær. 2. Quibus quasi regulis dirigi debeat aut possit illud arbitrium, ut prudens censi valeat?

Resp. Regula 1. Oportet necessitas illa religiose quidem, at non anxie dijudicetur. Quare perperam ageret tam is, qui laxè, quam is, qui extremo cum rigore hac in re procederet. Uno verbo: charitatis fidelibus debitæ haud minor ratio habenda est quam legis binationem prohibentis (ib. sub n. 16, 17 et 18). In dubio vincat charitas.

Regula 2. Non agitur hic de necessitate juris communis, sed de leviori, nec de necessitate absoluta, sed de morali i. e. de gravi fidelium utilitate (ib. sub n. 11 et 16).

Regula 3. Moralisis illa fidelium necessitas seu gravis utilitas exurgere præsertim solet ex numero fidelium, qui alias Sacro assistere, sine notabili difficultate, non possunt. Numerus circiter vicenarius in Decreto S. C. C. in Lingonensi 12 Jan. 1847, supposita, ut per se patet, prædicta notabili difficultate, sufficiens habitus fuit,² in alio casu e contra non sufficiens (ib. sub n. 13).

Ad determinandum ergo numerum quoque habenda est adjunctorum, et sic in casu, ubi de detentis in carcere agebatur, favore minus quam decem vel quindecim licita declarata fuit binatio (ib. sub n. 17): quam declarationem pari de causa extendendam esse existimo ad Hospitalia ac Sanctimonialium,

¹ Lehmk. ii. n. 214; Gury *Cas. consc.* ii. n. 264.

² *Acta S. Sedis*, i. p. 9.

clausuram papalem¹ habentium, conventus. Dico: *clausuram papalem habentium*: nam his necessitas adesse potest, quin, iisdem in adjunctis, adsit pro illis Religiosis fœminis, quibus domo egredi licet, quæque sine gravi difficultate Ecclesiam, ubi Missa pro aliis fidelibus celebratur, adire possunt.² Demum ad dijudicandam gravem difficultatem attendenda est distantia fidelium ab Ecclesia, temporis (v. c. hiemalis) circumstantia, viarum difficultas, etc.³ (ib. sub n. 14, 15).—Exposita omnino concordant cum Decretis *C. Pl. B. III. n. 100* et seq.—Docent enim RR. PP. sub n. 104, "ad iterationem veram quidem requiri necessitatem, haudquaquam tamen absolutam, sed moralem, quæ existere censenda est quoties deficiente Presbyterorum copia aliisque omnibus circumstantiis mature perpensis iudicetur, fidelibus vehementer utile fore ut Sacerdotes bis Missam eodem festo die celebrent. Cujusmodi si adfuerit, non tantum haud timeant reatum illicitæ iterationis, sed potius existiment se muneri suo defuturos, si vel ipsi" (Ordinarii) "pro populi necessitate Missam non iteraverint vel Missionariis suis hanc facultatem non concesserint." Subjungunt autem n. 105: "Bene notent Missionarii Sacerdotes se numquam prædicta facultate uti posse nisi 'dependentem ab Ordinario, ad quem pertinet tum de vera necessitate, tum de possibilitate canonica remedia applicandi ferre sententiam' (Instr. cit. n. 11), neque præsumendam a quoquam esse licentiam, quamdiu recursus ad Ordinarium patet."

NOTA. Cæterum id, quod supra ex facultate hac quoad binationem concessum est, Episcopi facere possunt etiam jure ordinario, attamen in casu particulari tantum, non per modum privilegii. Confer de hoc Lucidi vol. i. p. ii. cap. ii. art. 4. n. 380.; Bened. XIV. in const. *Declarasti* 16 Mart. 1746 ap. Lucidi vol. iii. pag. 359; *Il Mon. eccl.* vol. ix. part. ii. p. 254.

160.—III. Ita tamen, ut in prima Missa non sumpserit *ablutionem*: hac enim sumpta non liceret secundam Missam celebrare, "etiam in iis casibus, in quibus fideles alias priva-

¹ Konings *Comp.* n. 1723; Zit. *App.* p. 305. Nota.

² Cfr. Resol. S. C. C. in Vallisoletana 7 Apr. 1885 ap. *Acta S. Sedis*, xvi. p. 35-37.

³ *A. E. Rev.* 1892, vii. p. 300.

rentur Missa diebus festivis" (ib. sub. n. 19). Ab hoc casu autem differt ille, quo sine scandalo fidelium a binatione abstinere non possit, ut si Sacerdos pro vino aliam materiam consecrasset et pro pretiosissimo Sanguine absumpsisset aut ex inadvertentia aliquid cibi vel potus gustasset, hoc autem declarari non posset fidelibus, quin juste timeretur gravis offensio populi, gravis suspicio contra Sacerdotem etc., non sola admiratio.¹

NOTA. Quoad calicis in prima Missa post sumptionem divini Sanguinis tractationem ex Instr. S. R. C. 12 Sept. 1857 et addito ap. *C. Pl. B. III.* pag. 243; *Coll. Prop.* pag. 300; (cfr. *C. Pl. B. II.* p. 318; *Rit. Rom.* ed. typica in Append. et Schober: *S. Alph. de Cærem. Miss.* cap. x. Nota 36.) animadvertite hæc:

a. Si binandum est in *eadem Ecclesia*: post haustum diligenter Sanguinem, omissa calicis purificatione, patena calicem et palla patenam tegens et super corporale relinquens, Sacerdos dicit manibus junctis: *Quod ore sumpsimus*. Dein digitos in vase ad hoc præparato abluit dicens: *Corpus tuum*, et purificatorio abstergit, calicem velo tegit et ponit super corporale extensum. Calix, absoluta Missa, ex *Decr. S. R. C.* 15 Sept. 1815 (Gard. 4515) circumligatur, ut Feria V. in Cœn. Dni, reponitur super corporale vel pallam in tabernaculo, si vero tale ibi non est, in loco decenti et clauso Sacristiæ, et si hæc non existat, super altari *servatur pro secunda Missa* (quod de præcepto est), in qua ponitur super corporale extensum in altari. Ad offertorium, ablato velo versus cornu Epistolæ in corporali ponitur, non abstergitur purificatorio, intra corporale relictus parum elevatur, dum vinum et aqua caute imponuntur, ne guttæ ad labia calicis resiliant, nec intus post hoc abstergitur. Et Missa continuatur.

b. Si binandum est in *locis dissitis*:² Sacerdos divinum Sanguinem sumendo diligentissime sorbeat, calicem super corporale ponat, palla tegat et junctis manibus in medio altari dicat: *Quod ore sumpsimus*.—Dein in vasculo digitos lavet, dicens: *Corpus tuum* et abstergat. Calicem super corporale manentem cooperiat purificatorio, patena, palla, velo,—et prosequatur Missam. Completo ultimo Evangelio, inspiciat, an aliquid divini Sanguinis in inum se rece-

¹ Lehmkühl ii. 162; *S. Alph.* vi. 287.

² Juxta *Decr. S. R. C.* de 11 Mart. 1858 (Gard. n. 5261) et Instr. de 14 Mart. 1858 ap. *Mon. eccl.* vol. iii. part. ii. p. 6; *Act. S. Sed.* vi. 569.

perit, illudque rursus diligenter sorbeat ex eadem parte calicis, qua Sanguis primum sumptus est. Postmodum in ipsum calicem tantum *aquæ* (non vini) fundat, quantum prius vini posuerat, eamque circumactam ex eadem parte, qua S. Sanguinem biberat, in paratum vas demittat,—calicem purificatorio abstergat, et cooperiat ut alias. Gratiarum actione post Missam completa, aqua in vase, si Sacerdos die sequenti ad Missam dicendam reversurus est, servetur et cum secunda purificatione sumatur; secus aut a Sacerdote in vase bene clauso portetur ad locum secundæ Missæ aut stupa absorpta comburatur vel in sacrario exsiccanda relinquatur vel in piscinam demittatur. (Aqua hæc etiam in vas demissa sumi potest ab alio jejuno, qui est in statu gratiæ, prout hoc fit in communionem infirmorum.)¹ In altera Missa hoc vel alio calice uti poterit.

IV. Ad facultatem binandi pertinet Clausula finalis a verbo: *Caveat* usque ad v. *approbet*. Urgetur in ea usus quam maxime restrictus hujus facultatis quoad *causas*, de quibus supra satis actum est, quoad *Sacerdotes*, quibus communicatio fit,—scil. eam non esse faciendam omnibus indiscriminim, sed "paucis dumtaxat iisque maturioris prudentiæ et qui absolute necessarij sunt,"—quoad *approbationem causæ* respectu eorum, qui facultatem binandi alias a S. Sede obtinuerunt, ut Præfecti Apostolici ex Form. IV. (cfr. infra n. 245, Art. 17, v. *Quodsi*)—et demum quoad *durationem communicationis*, scil. eam *per se* non posse fieri usque ad revocationem, nisi hæc brevi fieri intendatur, sed "ad breve tempus" tantum. Quid sit breve tempus, exacte dici vix potest et pendet a prudenti æstimatione. S. Alphonsus in alio casu (lib. vi. n. 333) cum Lugo et aliis breve tempus usque ad duos menses extendit.—Dico: *per se*; nam nihil obstare videtur, quominus Episcopus, persuasum habens, causam concedendi facultatem esse diuturnam, eam singulis spatiis, quæ breve tempus constituunt, elapsis, secundum modum, supra n. 40 expositum, mentaliter renovet, quod causa perdurante etiam semel pro semper fieri poterit usque ad revocationem. Ut Episcopus de hac causæ perdurante certior fiat alicubi singulis annis hæc facultas a Sacerdotibus, quorum interest, expeti debet.

NOTA. *De stipendio pro secunda Missa Conc. Pl. B. III.* n. 105, statuit: Notent Missionarii, "ad vitandam omnem avaritiam et

¹ *Irish Record*, 1892, p. 361.

turpis lucri speciem, firmam semper remanere prohibitionem, quominus quis, absque expresso Apostolico indulto, pro *secunda* Missa directe vel indirecte *stipendium* accipiat."—Dicitur 1. *stipendium*: at ratione laboris extraordinarii cum *secundæ* Missæ celebratione forsitan conjuncti compensationem accipere minime vetatur. Lehmkühl ii. n. 216.—Dicitur 2. pro *secunda*. Hoc a quibusdam intelligitur, ac si dicatur *pro altera*, ita ut accipi possit stipendium pro *secunda* Missa, dummodo pro prima non fuerit acceptum. Alii id verbotenus intelligunt eo quod in omnibus indultis *pro secunda* stipendium accipere prohibetur, et concedunt usum prioris interpretationis nonnisi ex causa gravi et rationabili—ex epikeia.—Dicitur 3. *absque Apostolico indulto*.—Ecce *Rescriptum S. Congr. de Prop. Fide* 15 Oct. 1863 *circa perceptionem duplicis stipendii ab iis qui duas eadem die Missas celebrant.*²

"Illustrissime ac Reverendissime Domine,

A Sacra Congregatione Christiano nomini propagando non semel per sacrorum *Antistites in locis Missionum* degentes quæsitum est, an duplex stipendium percipere liceat Sacerdotibus, qui duas in eadem die Missas celebrare justis de causis permittuntur. Ut igitur in ejusmodi re dubitationi locus a Missionibus auferatur, visum est expedire eam promulgare regulam, quam constanter tenuit S. C. Emorum PP. Conc. Trid. Interpretum; videlicet ex praxi generali Presbyteris non concedi eleemosynam recipere pro *secunda* Missa, etiamsi de illis agatur qui parochiali munere instructi ideo stipendium pro prima Missa nequeunt obtinere, quod eam *pro populo* applicare teneantur. Porro hujusmodi regula recentem obtinuit confirmationem a SSmo D. N. Pio PP. IX. in una *Cameracen.* die 25 Sept. 1858.

Etsi vero Sacri Concilii mens ea sit, ut norma prædicta omnibus locorum Ordinariis innotescat, ac generatim servetur in praxi, quo videlicet ministerio Sacerdotali quodlibet periculum aut species simoniæ turpisve quæstus arceatur; cum tamen specialia sint in nonnullis Missionibus rerum et personarum adjuncta, cumque difficultates non paucæ oriri possent, si regula, de qua agitur, nullam omnino exceptionem pateretur, SSmus D. N. Papa benigne decernere dignatus est, ut *Ordinariis Missionum* facultas impertiatur, quemadmodum per præsentis litteras eis tribuitur, indulgendi ut, justa et gravi causa intercedente, Sacerdotes sibi subditi etiam pro

¹ W. Stentrup S. J. in *Monatschr.* Passau, 1894 p. 642.

² *N. R. Th.* iv. p. 101; Van de Burgt: *de celebr. Miss.* n. 181; Card. Taschereau p. 139.

secunda Missa in eadem die celebranda stipendium percipere possint et valeant.

Hæc jussu Sanctitatis Suæ significanda Tibi erant ac Deum precor ut Te diutissime sospitet. Datum Romæ ex Ædibus S. C. de Prop. Fide die 15 Oct. 1863.

Amplitudini Tuæ

ad Officia paratissimus

AL. C. BARNABÒ, *Præf.*

H. CAPALTI, *Secretar.*"

Licite tamen *secunda* Missa applicatur pro defuncto confratre ab illis, qui inita societate ad celebrandum pro sociis defunctis se obligaverunt. S. C. C. 14 Sept. 1878 et 5 Martii 1887.¹ Item ex consuetudine in die Nativitatis Domini licitum est tria stipendia sumere pro tribus Missis. Bened. XIV. *de Sac. Miss.* xvi. n. 10.—Denique S. Sedes sat facile concedit facultatem percipiendi stipendium pro *secunda* Missa, si hoc non in commodum celebrantis, sed in opera pia e. gr. ad alendos Theologiæ Studiosos, ad Ecclesias vel scholas ædificandas impenditur, prout plura exempla ostendunt. (Cfr. *N. R. Th.* xix. 609 et *Der kath. Seelsorger*, Paderborn, 1892, p. 587.) Talis causa sufficit etiam pro usu facultatis vi Rescripti de anno 1863 concedendæ. Sufficit autem juxta morem alibi introductum pro usu hujus facultatis paupertas quoque sacerdotis celebrantis. Corre p. 151.

§ 2. DE FACULTATIBUS QUOAD TEMPUS, MINISTRUM, LOCUM, ALTARE ET COOFFERENTES MISSÆ.

161.—Omnes subsequentes facultates, excepta illa sub I., intelligendæ sunt cum appositione: *si aliter celebrari non possit*. Cfr. n. 162.—Dicitur:

I. *Celebrandi . . . per unam horam ante auroram et aliam post meridiem*, i. e. una hora ante vel post tempus, quo hac facultate carentes celebrationem incipere possunt: alioquin enim privilegium, per hanc facultatem concessum, parum prodesset.² Facultate autem carentes celebrationem licite ante auroram incipiunt, modo eam ante auroram non absolvant, eamque licite ultra meridiem protrahunt, modo eam meridie saltem inchoent:

¹ *Acta S. Sedis*, xi. p. 283, xx. 39.

² *S. Alph.* vi. n. 346.